

Pris: 1 Mark.

SPEKULANTERNE.

Episkt skämt i fem sånger.

Lands
19. 2. 24

IV 6 /
Rapport

SPEKULANTERNE.

Episkt skämt i fem sånger.

L. Lamm

NIKOLAISTAD, HOS F. W. UNGGREN, 1863.

IV
X

Förord.

Detta epos' ämne och fleste detaljer äro tagna från en "launige Erzählung" af Ferdinand Stolle på prosa. Hvad som icke ur denna novell är lånadt, tillhör signaturen

Brutus.

Imprimatur: *Carl von Schoultz.*

Första Sången.

Glad på sin kammare satt Trasybulus Lampa, den rike,
Han, laxhandlaren vida berömd i den yttersta norden.
Hösten med kylande hand, som bäst, grep kinder och näsor
Utan minsta försyn på det folk, som vandrade ute,
Sysslände med något värff på den dimmiga höstdags-
morgon.

Men derinne i Lampas gemak den treffliga brasan
Spred sitt sken, så värmande ljuft i hans skinande anlet,
Som, likt fullmån i form, man skådat än aldrig så fryntligt,
Som på den morgonen just, — det låg en sällhet i blicken,
Blandad med stolthetens egna behag. Så bröstar sig
tuppen,

Sen sin melodiska sång han lätit skalla i rymden,
Och nu lyssnande står, om ej echo de herrliga toner
Skall med beundran återge och sångaren fagna.
Vid laxhandlarens sida hans fru, den huldrika makan,
Som med beundran städs såg upp mot den snillrike
mannen,

Satt och med konstvan hand förenade lycka vid lycka,
Att deraf skapa till slut en strumpa, att värmande skydda
Herr Laxhandlarens väldiga ben, ej klena att skåda.
Hastigt med myndig ton då yttrade Lampa den rike:
„Kajsa Greta, född Winterflygt, beundra din make!“
Sagt, och fru Lampa lät händerna strax nedfalla i skötet,
Höjde med djup beundran sin blick till den ärade maken,
Och med hufvudet nickande täck, hon svarade genast:

„Jag beundrar, Trasybulus, dig!“ — Han fortfar att orda,
Talande lärdt, — det var så städs sed hos Lampa den rike.
„Verlden ej skapades blott på en dag, det känner nog
en hvar,

Saken är känd i sig sjelf, också *mig* har det hufvud-
bråk kostat.“

„Och skrifveri“ — tillade hans fru — „Vigilance“, kära
Greta.

„Och postporto dertill“, — *så* slöt frun delade satsen.
„Men till slut det lyckades dock“, triumferade Lampa,
„Trädet ej faller vid första vårt hugg, det känner nog
en hvar,

Saken är känd i sig sjelf, — tre feta laxar på engång!
Valet nu tillhör oss. Betrakta stilarne, Greta
Cajsa, född Winterflygt! Hvad är, säg mig, emot *detta*
Alla slags kopparstick? ett intet, det må du bekänna“ —

„Jag glasögonen,“ menade frun, „straxt ilar att hemta“ —
„Låt glasögonen bli, spärr oculos opp, kära mamma!
Du förstår ju? det der var Latin!“ — han svarade henne.

„Man! jag är öra blott,“ hon öfversatte till gensvar.

„Riktigt! förklarade väsen! värd att vara en moder
Till en dotter, som är mitt barn“, så ljöd från hans
läppar

Lofvets vänliga ord, — sen började Lampa att läsa!
„Undransvärdige man!“ här stannade läsaren tjusad,
Blickande på sin fru: „Säg, hörde du“, frågar han värdigt.
Med förklaradt anlete frun blott nickade gensvar.

„Och begriper du hvem *så* kallas?“ han frågade åter.
Lampskan återigen värtaligt böjde sitt hufvud.

Lagnad började då laxhandlaren åter att läsa:

„Undransvärdige man! Er högst storartade tanke
Tyckes vilja till verklighet bli, Er dristiga önskan
Bör sig uppfylld se på ett sätt, som den nogsamt för-
tjenar.“

Åter inträdde en paus. Sin fru laxhandlaren sporde:
„Kajsa Greta, född Winterflygt, säg, är du belåten!“
Frun blott nickade. — „Vidare hör!“ nöjd ropade
mannen:

„Efter lustrer af studier, mödor och tusende tvifvel,
Experimenter, skrupler och qual brefskrifvaren lyckats
Att uppfinna en konst, som, när den träder i dagen,
Skall kring Europa bära hans namn på segrande vingar,
Och förläna, hvad mera är värdt, hans hjerta ett anspråk
På er älskliga dotters hand, Apollonia Lampas.

Om sin verldsomskakande konst han framdeles hoppas
Få upplysa Er närmare, när till Eder han kommer,
Att uppvakta, högtärade man, Er sjelf och Er dotter.
Förr skall ej veckan fly, än han skall anlända till Eder!
Tecknar med största beundrans nit, högtärade Herre!
Underdånigst Er tjenare städs, Frans Ferdinand Fisk-
mås.

Saltkalkulator i Wimmerby den 5:te Oktober.“

Så laxhandlaren slöt — det rådde en tystnad i rummet,
Djup, högtidlig och lång; blott uret i målade skåpet
Understod sig att knäppa som förr och störa de tankar,
Som hos de värda makarne nu djupsinniga hvälfdes.

Efter en stund utropade kort den tankdiga Lampskan:
„Saltkalkulatorn behagar mig just!“ — hon tystnade åter,
Ty lakonism hon älskade högt, den värdiga qvinnan.

„Ett geni“, framdundrade herrn, med skärpa i rösten;
Bragt ur sitt goda humör en smula af harmen deröfver,
Att hans älskliga hälft ej med ens all fattning förlorat,
När dess öra förnam det underbarliga brevet.

Så en dyster sky den vänliga solen betäcker
Ofta en sommar dag, men skingras åter i luften.

Åter en paus. Man talade ej, man tänkte dess mera.
„Minns utstyrseln! Förglöm icke den!“ skrek Lampa
omsider.

„Färdig ren är den, sex hästlass stor;“ stolt svarade
Greta.

Åter i djupt grubbleri den snillrike Lampa sågs falla,
Som när en korsväg når allvarliga oxen i skogen,
Stannar, grubblar och ser än hit, än dit — i sitt sinne
Hvällfvande tankarne trögt, om hvilken stig han bör
välja,

Hvilken till målet för, till den fetaste lindan i bygden,
Tills på en gång han bölande far den rakaste vägen,
Dit hans panna med väldiga horn ren länge har pekat.
Så laxhandlaren ock. Han väcker sig upp ur sin tvekan
Med ett anskri, så lidelsefullt, som gällde det lifvet.
„Saltkalkulatorn min dotter får; om icke, jag heter
Lampa ej mer, vill ej heta så mer“ — nog, nog för
den vise!“

„Om han blott“ — så började frun, men tystnade åter.
Orden, de dogo straxt ut, och tungan häftar i gommen.
„Hör, fru Greta, född Winterflygt,“ — straxt lät sig
förnimma

Ur laxhandlarens retade håg det manande talet —
„Ut med orden! — uppriktighet städs jag önskar och
fordrar“.

Häpen svarade frun — „Jag önskade blott att han hette
Icke Herr Fiskmås just, — ett simpelt namn, kära Lampa!“
„Ej utan skäl Du önskade så“ — förklarade mannen,
Sedan en liten stund han åt betraktelser egnat, —

„Fiskmås! simpelt species hum! det känner nog en hvar,
Saken är känd i sig sjelf — Herr Struts, jag önskade
heldre“ —

„Men hans hemlighet är det förnämsta likväl uti saken,“
Yttrade då till tröst den ömma fintliga Greta.
Ordet var pengar värdt. Mod fattades genast af Lampa,
Som när bland hungriga höns, som ruggiga snoka i sanden
Fallar ur hönsvårdarinnans hand det gyllene kornet,

Straxt man öppnar sin näbb, och kacklar och glömmer
bekymren.

Så med förnyadt mod föll Lampa sin maka i talet:
„Ja, hans hemlighet gör honom straxt till paradisfogel,
Adlad han blir, det faller dervid en smula åt oss ock,
Laxarne vända vi ryggen då, och ila till hofvet“ —
„Och det i vagn“ — gladt frågade frun med häpnad i
hjärtat.

„Sky all högfärd, — tadlande då straxt svarade Lampa,
„Högfärd bringar på fall, fru Lampa! det känner nog
enhvar,

Saken är känd i sig sjelf. Men säg mig nu, käraste Greta,
Var icke det en snillrik idé, att skänka vår dotter
Endast åt den, som ägde ett namn och rykte i verlden.
Eller som kunde det få, som lön för uppfinningar, värda
Tacksamhet af en verld, och guld och skatter tillika? —
Cajsa Greta, född Winterflygt, än en gång jag det säger,
Se, beundra din man! — den idén i min snillrika hjerna
Under årens lopp helt långsamt växte till mognad,
Pennor, papper, porto och tid, jag gerna förslösat,
Att bland laxafnämare, yrkesbröder och andra
Sprida mitt gjorda beslut; min fru, nu skördar jag
frukten“.

Så han talade stolt, och tog sig länge om haken,
Kastande än en blick på sin fru, än en i en spegel,
Att der se, om den jordiska form, som skyldte hans anda,
Kunde en aning ge om den väldiga andan derinne.
Men med en suck från sin fylliga bild snart vände han
blicken,

Ty den vittnade blott om lax och gödande ölkruus,
Och de plirande ögonen små ej röjde en broder.
Hvarken till sångens Gud eller till klarögda Minerva.
Men — från sin strumpa blickade opp den älskliga Lamp-
skan,

Sen hon behörigt smält de känslor af hopp och af högmod,
Som i dess väna barm af Herr Fiskmås' skrifvelse föddes.
Van att hoppas då ren, hon ledsnat att dröja så länge
Vid de bilder, hon gjort sig i följd af det lofvande brefvet.
Kanske än skönare hopp de öfriga friare skänka,
Tänkte vår fru, och harklande sig, hon sporde sålunda.
(Så från en leksak, helsad nyss med rop af beundran
Vänder i nästa minut till en annan den flyktiga pilten,
Tjusas, och tigger om den, att sen han den fått i sin ägo,
Lyda straxt nya begär, och längta och önska beständigt.)
„Man! tre laxar du ordade om, — Fiskmåsen vi fjellat,
Lampa, min älskade säg! hvad höres nu sen från de andra.“
Väckt ur den tjusande dröm, att beundra sitt mognade

snille,

Svartsjukt doldt af naturen i ett mindre smickrande
yttre, —

Vände laxhandlaren åter sin låg till den viktiga frågan.
„Jo, se här,“ han ropade stolt, och höjde upp handen,
Tvenne skrivelser än — jag går dem genast att bryta,
Att deras innehåll du nu på stund må äfven förnimma.
Underskriften vid skrifvelsen här är: *Bockeskägg*, Doktor!
Mannen en läkare är som lofvar att menskliga släktet
Rakt befria från något dess qual, hvarom närmare reda
Vid personligt möte hos oss han snart ärnar göra.

Hans arcanum, med visshet han vet, skall medföra skatter,
Ära och odödligt namn åt uppfinnarens lyckliga stjerna,
Hum! rätt bra ock det der, ty läkare pläga förtjena
Pengar som gräs, och rykte också kring hela Europa.“
„Brefvet här“, — en „doftande“ lapp framvisade Lampa, —
„Doftar förbannadt bra men säger dock mindre än

Doktors, —

Äfven här en hemlighet nämns, som aldrig en dödlig
Än förnummit ur skrifvarens mun, som med denna bör
vinna

Verldens lof, all Salomos guld, Apollonia Lampa.“
Hum! få se, hvad heter han nu? — jag styfnar i tungan!
Tvi sådant namn, det börjar med B, R, Z på engång —
Hutsch! der har du det nu — det är: Helios Brzizisinski.
Ja! kära Greta, der har du dem nu, tre friare balda,
Alla värda ett odödligt namn, och „Polonias“ hjerta.
Ack! vi lefva, det inser du väl, i en gyllene ålder,
På uppfinningar rik, — vi kunna det tänka med stolthet.
Och inom kort vi trycka med fröjd till vårt saliga hjerta
En af de trenne som måg, och stiga med honom i höjden.
Det kan ej felslå mer. Om, hvilket jag likväl betviflar,
Saltkalkulatorn ej mäktade få sig ära och rykte,

Bockeskägg hafva vi qvar, och skulle han äfven mankera,
Ha vi Herr Helios Brz — ett mystiskt namn på min ära,
Gerna man kalle mig narr, om ej mycket döljes derunder.
Han är en tusenkonstlare visst. Äro gästrummen redo,
Och sängkläderna ställda i skick för de väntade gäster“?

„Ja! tre bäddar, hvita som snö“, — straxt svarade
Lampskan

Nu med en ton, der blygsamhet stred med en känsla
af stolthet.

Åter hvälde en stund i sin snillrika hjerna herr Lampa
Tanke på tanke, det var så hans sed, den tankdigna
mannen.

Sedan han yttrade brydd: „Vi torde här komma i klister,
Alla de tre kan vår dotter ej ta, det inser nu en hvar,
Saken är känd i sig sjelf. De äro beresta, de trenne,
Komma i lufven väl på hvarann. Gif akt hvad jag säger.
Utan duel aflöper det ej.“ — „Ack, Herre förbarne!
Blodsutgjutelse afskys af Gud“ — skrek Greta förfärad.
„Tyst! de må träffas till först“ — nu svarade lugnan-
de Lampa.

„Sen i svåraste fall jag kulorna tar ur gevären,
Sedan de puffa må, så länge det herrarna lyster.“

„Men det smäller ändock,“ — bekymrad menade Lamp-
skan,

„Och fiskalen han är nog på vakt. Vi plikta för saken.“
„Måla hin onde på väggen ej mer; jag säger dig, Greta,
Saken, jag tar i min vård, och skall den också väl reda.“
Så med en sjelfkär min den myndiga mannen hörs orda,
Och undergifven, som Sara sin man, försäkrade maken:
„Fridens man! jag litar på dig!“ — „Rätt!“ nickade

Lampa,

Och med en smällande kyss han slöt det viktiga mötet,
Brinnande i sin håg att se den morgonen randas,
När i sitt trefna hus han de genialiska männen
Finge hälsa som ärade gäster och mågkandidater.

Andra Sängen.

Trenne dagar förgått sen de älskliga makarnas samtal,
Och med rosor uti sitt hår den fjerde Aurora
Öppnade österns gyllene port för den strålände solen,
När till herr Lampas stad anlände i önskelig välmakt
Saltkalkulatorn Numero 1, Frans Ferdinand Fiskmås,
Och tog in, som resande pläga: på källaren *Isbjörn*,
Klädde sig snabbt uti stor toalett och styrde till Lampas.
Sjung, Gudinna, för mig, om den gänglige mannen, der
vandrar,

Om hans skick och gestalt och de prydliga kläder som
höljde

Denna jette bland öfriga män ett under att skåda.
Gräsgröna byxor han bar med spännen sirligen prydda,
Västen var gul, som solgudens sken, med sköna rosetter,
Fracken grå, som de moln, som båda om sommaren
åskan.

Hela gestalten, den vägde precist fem och sjuttio skålpund.
Saken är viss, ty herr Fiskmås sjelf bar på fickan ett
intyg,

Undertecknadt i Wimmerby stad, som sett honom födas,
Af borgmästaren sjelf och magistraten ej mindre,
Att han på stadens väg den vigten visat sig äga.
Saltkalkulatorn Fiskmås fått den vurmen att vexas,
Som en fura i höjd; ett hufvud längre än andra.
Gick han sin gata fram och blickade in uti husen,
Som der i Lampas stad sig tvertom satt uti skallen,
Att så lågvexta bli, att Fiskmås utan all möda

Kunde i andra våningen rakt förlusta sitt öga.
 Ack! det blef buller af! Der sutto de, gamla och unga,
 Fruar och mör, uppvaknade nyss i morgonens drägter,
 När, o himmel! i hast just invid rutan det dansar
 Plötsligt ett hufvud förbi, ett hufvud, endast ett hufvud,
 Saknande, tycktes det, kropp, hur' skulle det eljest väl flyga
 Framför fönsterna just, som hörde till öfra etagen.
 Men på nedra botten också, det är rysligt att säga,
 Var ett under att se för pigor, bodgossar m. m.
 Der var åter att se en kropp, som saknande hufvud —
 Detta, som redan man sett, kom öfra etagen till godo —
 Vandrade fram med hurtiga steg. Der dånade damer,
 Der skreko barnen i kör, der mumlade gummorna böner,
 Men de modiga blott till fensterna skyndade genast,
 Eller ilade ut, att granska den rysliga synen.
 Själfva stadens vördiga prest, som åtföljd af kantzorn,
 Kom från ett sjukbesök just, sågs dröja fem hela minuter
 Skakande på sitt hufvud smått och mönstrandet jetten —
 Aldrig i tiden än, nyfikenheten hade han visat.
 Stadens chef, Borgmästaren själf, som saken förnummit,
 Lät med ilbud kalla till sig barberaremästarn,
 Och på ära och tro, på embetets vägnar han fordrar,
 Att få noga besked, hur lång öfverhufvud man finge
 Vara till sin gestalt, om man ville undgå att fästa
 Värda polisens blickar på sig och undfly skandalen.
 Mästarn en höglärd man, som mycket rest i Europa,
 Uppgaf Goliaths mått, förnekade längden derjemte,
 Som man gifvit på skryt åt en gardestrummare, vida
 Prisad i nord, och slutade med, att kalla den långa
 Ett fenomen! — Förfärliga ord, som chefen ej fattar.
 „Hul jag är tvungen visst,“ med en suck då yttrade chefen;
 Och lät mästaren gå, „till skygd för det allmänna lugnet,“
 Taga de mått och steg, som sakens vikt föreskrifver.
 Hör, vaktmästare! kalla på stund magistraten tillhoppa,

Säg, att de samla sig straxt. Flyg, ila, som susande vinden.
 Saker af högsta vikt, säg dem, påkalla ett rådsslut.“
 Sagt och han klädde sig snabbt, tog kappan med gyllene
 knoppen,

Och med braskande steg han ilade sedan till rådstun.
 Samlade voro der ren de öfriga Patres conscripti,
 Jagade dit af skräck och af nit för det allmänna bästa,
 Ren förrän chefens bud dem hunnit att kalla tillsammans.
 Utan att helsa hvarann, på bänkarna sjönko de neder,
 Och Borgmästaren klef till presesstolen på fläcken,
 Lugn till ytan och kall, med sjudande blod i sitt inre.
 Så när vågornas här mot väldiga eken vid stranden
 Stormar med magt, och yrar sitt skum mot den hög-
 burna kronan,

Och med sin frätande tand afsliter från herrskarens fötter
 Tufva på tufva och blottar till slut dess seniga fästen,
 Lugn han höjer sig dock, den himmelstormande eken,
 Utan att skälfa engång, och utan att böja sin krona,
 Fast hans slutliga fall sig närmar allt mera och mera.
 Luga, som han, i hållning och skick, Borgmästaren kastar
 Blickar ikring sig, som mana till lugn och tillika att
 minnas

Hvad man är skyldig sig själf och sin samhällsställning
 i staden.

Som Neptunus på vindarnes stöj snabbt gjorde en ända,
 Så stadschefen nu här bisittarne bragte till sansning.
 Nästan så lugnt som förr vid ordinarie möten
 Började man derpå, att öfverlägga i saken. —
 Först borgmästaren vände sitt tal till rådmannen Sprut-
 stedt,

Han, som eljest, när tjensten ej tog hans timmar i anspråk,
 Sörjde för brännvinspannor och slikt, som göras af koppar.
 „Herr Collega, Er frågar jag först; — hvad är Eder tanke,
 Mening, åsigt och välvisa råd i vår kinkiga fråga?“ —

Svaret dröjde ej ens, så länge som echo fördröjer
Att på jägarens rop det gåckande gensvaret gifva.
„Efter mitt ringa förstånd ett slikt obäkel man borde
Hindrat vid stadsgrind ren, att träda in uti staden.
Och vallhjonet, som uppbär lön, att grinden bevaka,
Borde, så tycker jag, bli aktionerad för saken“.
„Utan allt tvifvel,“ bekräftade då den vördade chefen,
„Hade detta man bordt, men *då* man detta försummat,
Uppstår nu billigtvis den nya frågan att göras,
Huru vid sakens kinkiga skick man bör sig förhålla,
Att förebygga det allmännas men och möjliga ofärd?“
Herr Borgmästaren suckade djupt vid de sednaste orden.
Ty stadsboernas andliga och lekamliga bästa
Djupt om hjertat låg på den åldrige, redlige mannen.
Som när en herde ser ur brynet af susande skogen
Störta i stormande lopp en björn med gapande käftar;
Fåren vandra i bet der invid på grönskande ängen,
Skingrade dit och hit; en bräcklig staf uti handen
Utgör den armes värn emot skogens hungrige konung.
Djup, ack! förfärligt djup det följde en tystnad i salen.
Alla de välvise män, som sutto på bänkarne tysta,
Öfverlemnade sig åt ett ansträngdt tänkandes marter,
Blickarne stirrade än i djupsint allvar i taket,
Än på det bonade golf de föllo neder i vexling,
Sökande råd öfverallt, och finnande, gräseligt! intet.
Hör! då brummade det — det brummade just bakom
spisen.
„Ha! hvad brummar nu här?“ han frågte, den vör-
dade chefen,
Höjande sig majestätiskt opp från den ståtliga stolen.
„Hvilken dödlig fördristar nu sig magistraten att störa,
När den med ansträngdt nit här sitter försjunken i
tankar,
Sörjande för det allmännas väl uti yttersta nöden.“

„Brummarn spögubben var;“ en skrivvare skyndar att
säga.
„Job“ (det var brummarns namn), „hvad brummar
han, säg det på stunden!“
Ropar med vredgad röst den vördade chefen i staden.
Job, förfärad, sträckte sig fram en smula ur spisvrån.
„Djefvulen är det, sade jag blott, man må tro eller icke.
Stränge herr Borgmästar och Råd; de orden jag fällde.“
Chefen bleknade starkt, och håren sig reste på ända.
„Job, i kraft af den öfverhetsmakt, mig himlen förlänat,
Ropar han sen, „befaller jag dig att tala ur skägget.“
Job, vid så manande ord, straxt kände, hur modet i
barmen
Växte allt mer och han framkröp djerft från vinkeln
vid spisen,
Och i ett nu stod han der, i lebensgrösse i salen.
„Stränge herr Borgmästar och Råd,“ så börjar han
orda,
„Annat ej möjligt är, jag vill ponera det fallet“ —
„Tillåt mig, min vördade chef,“ föll Sprutstedt i talet,
„Att en fråga göra till först“ — sen vänd emot gubben,
Sporde han strängt: „hvem menar han väl, egentligen
taladt
Under det gräsliga namn, han yttrat nyss här i salen?“
„Hvilken annan,“ svarade Job, „vil kunde jag mena,
Om ej den långa, resande herrn?“ —
„Alltså verkligen denne!“
Yttrade kopparlagaren då och försjönk uti grubbel.
„Som nu ärendet står,“ anmärkte den vördade chefen,
Får det allt mer en invecklad gång, men utan bevis dock
Intet, vi, intet förmå! Det gäller att skaffa sig dessa!
Job! Gif akt på mitt tal! bevis din öfverhet fordrar!“
„Hå, vasserra! bevis,“ skrek Job, „nog gifver oss grinden,
Hvilken vid sista reparation, när tvärbalken sattes,

Blef just tagen så hög, att en vanlig menniska skulle
Utan att kröka sig ned, der prydligt vandra igenom.
Nå! hur slapp der den länge, om ej han gjort det
derefter?"

„Gjort det derefter, hur menar han, Job?" Borgmä-
staren sporde.

„Korteligen sagt," — raskt svarade Job, — „han tog
under armen

Hufvudet först, men måste ändå betydligt sig buga."

Hu! det var hemskt! de upplyste män, Borgmästarn
och Sprutstedt

Stadens begge största genin, nu sågo, med fasa,

Än på hvarann, än åter på Job, de kände en kyla

Löpa utefter sin rygg, liksom då en bonde i gräset,

Sofvande tungt efter dagens besvär, helt plötsligen väckes,

När på hans varma kropp en orm sina kyliga ringar

Släpar fram under skjortans veck — han darrar af fasa.

„Om det förhåller sig så," — bröt chefen ändtligen
tystnan —

„Synes det mig, att det icke gått till helt rätt i den
vägen,

Säg, Collega, er tanke derom, er mening och åsigt."

„Utan allt tvifvel, menar ock jag, att hufvudet taga
Under sin arm sans façon på det vis, det sker ej na-
turligt."

Stränge Borgmästaren kände sig nöjd, att hans yttra-
de tanke

Hade så bifall fått af den aktade, visa Collegan.

„Knopplösheten," skyndar nu Job sig straxt att bedyra,

„Tager uppå sin lifliga ed vårt ärliga vallhjon."

„Hvems?" — skrek med myndig ton den vördade chefen
i staden,

Ty han kände sin man och hans lust, att skarfa i växten.

Men vår Job, med oskuldens ro i sitt ärliga anlet,

Lät ej bekymra sig alls; helt torrt han svarade chefen:

„Hvems, om icke den-ders, den länge, skulle jag mena."

Som, när en fluga, drifven af törst och lysten att njuta

Tränger sig in i en flaska af glas, men känner sig fången,

Sedan hon törsten släckt, och mägtar ej finna en utgång,

Flaxar och flaxar alltjemt och slår mot väggarne vingen,

Söker än här än der att tränga igenom, men alltid

Finner sin bana stängd och tröttnar omsider att kämpa,

Fäster sig fast att grubbla en stund och hvila sin vinge,

Tills hon ånyo skrämd af tanken på frihetens mistning

Glömmer sin trötthet bort, och börjar ånyo att flaxa.

Annorlunda än så ej kände sig vördade chefen,

Nu i sin håg, han kände sig trött och föll i en dvala,

Tankarnas väldiga kamp sig tecknade af på hans panna,

Der en åder än steg, än föll, än spände sig åter,

Tills vid minnet af farans vidd och hotande närhet,

Åter han vaknar till sans och skyndar att visligen orda:

„Stadens väl, jag känner det djupt, djupt här i mitt
hjerta,

Fordrar, manar och vill, att moget vi allting betrakta

I detta utomordentliga fall. Man bör icke tåla,

Att i en tid, så upplyst som vår, så märkliga saker

Väcka skandal hos en enfaldig hop i den älskade studen."

Sagt och hans echo, herr Sprutstedt straxt sig skyn-
dar att medge:

„Rätt! polisen bör ingripa här! Befaller och önskar

Stränge herr Borgmästare, ni, att genast man griper

Denna långa och misstänkta man tillbörligt vid lufven?"

„Nej! mina herrar, nej!" — Borgmästaren svarar med
brådska.

„Fallet ytterst betänkligt är. Lätt kunde ju hända,

Att polisen vid slik procedur blott hufvudet finge."

„Ha! ni har alltid rätt," skrek kopparslagaren häpen,

Och i hans anlet spred bekymret sitt sorgliga mörker.

„Kroppen ginge, jag vet icke hvart; blott hufvudet
qvarblef,

Hvilket med allmänna medel vi sen då finge att föda,
Och det vore rätt hårdt för borgerskapet, som klagar,
Att med hvartendaste år sig fattigtaxorna öka.“

Magistraten steltnar af skräck och bleknar af oro.

„Då, då visste jag råd,“ spögubben vågade ropa,
Glömsk att han stod för sin öfverhet der i sjelfvaste
rådsaln.

Sträng, som den dundrande Zeus, barskt straffande
yttrade chefen,

Och som vid åskans knall den arme syndaren skälver:
„Blott när han frågas, tala han må, märk detta, din
åsna!“

Men som åskan, ju värre han går och blixtarne ljunga,
Gifvande slag uppå slag, plär desto fortare blickas,
Molnen skingras och solen igen mildt leende lyser.

Så Borgmästaren ock, han hastar att mildrande yttra:

„Kanske att dock i ovanliga fall det skulle ej skada
Göra ett undantag, ty visheten, klädd uti ordspråk,
Säger att dårar och barn ses stundom hitta i fläcken.“

„Blinda hönor finna ock korn,“ bekräftade Sprutstedt.

„Stadens edsvurne spögubbe Job, hans öfverhet önskar,“

„Att han säger sitt råd“ —

„Jag vet tvenne“ —

„Begygn med det ena!“

„Posito, att man hufvudet blott behåller i handen!
Lägge man det då i sprit, der må det snapsa, jag menar,
Just så länge det dertill har lust — så lyder min tanke.“
Utan att svara ett ord, Borgmästaren genast sig vände
Till herr Sprutstedt, uppfylld af lust, att veta hans tanke,
Mening, åsigt och råd i följd af de märkliga orden,
Som i den heliga dårskapens namn Job kommit att
yttra,

Om som en Pythias svar de borde skattas i visdom,
Eller vore att anses blott, som spögubbeinfall.

„Saknar icke reson,“ halft gillande yttrade Sprutstedt,
„Om ej sprit nu vore så dyrt, när tiden är inskränkt
För producering af bränvin och sprit, och tör så för-
blifva.“

Hå, vi taga då drank,“ skrek Job, „det torde nog duga
För ett hufvud utan allt gagn. Det vore just fängkost.“

Ha, — det gick nu för långt; gif narren endast ett finger,
Och han rycker, det skall man få se, till sig hela handen.

„Stadens edsvurne spögubbe Job,“ vred dundrade chefen,
„Han sitt högst framfusiga sätt bör lemna åsido.

Tror han, i evig tid hans öfverhets tålmod räcker.

Säg, hur fördristar han sig, i presence af mig och af
råden,

Yttra sitt „Vi taga drank —? Dig borde jag“ —

— Job är blott öra.

„Bättre vore det edsvurne man,“ täcks Sprutstedt sig
yttra,

Mån kanske att afleda en storm, men mån ock tillika,
Att studera i spögubbens tal än dårskapens visdom, —

„Bättre vore än högljudd röst och oblyga later,

Att framlägga sitt andra förslag, att hans öfverhet kunde
Pröfva, om han är en åsna blott eller icke en åsna.“

„Ja, bekräftade chefen också, „det vore visst bättre.

Stadens väl det fordrar och vill; han tale då öppet,

Utan anspråk, med ödmjuk ton, som en spögubbe höfves.“

Ödmjukt, med nedsänkt blick, åtlydande vördade ordres,

Svarade Job, hans ord denna gång blott voro en hviskning:

„Vill man undgå det brydsamma fall, att blott af den
länge

Få hans hufvud i hand till framtida börda för staden,

År min ödmjuka tanke då den, att icke i luggen,

Utan i kragen blott, man griper den gräsliga jetten.“

Utan att svara ett ord, Borgmästaren vände sig genast Till herr Sprutstedt, uppfylld af lust, att veta hans tanke, Mening, åsigt och råd i följd af det gjorda förslaget. „Saken,“ yttrade efter en paus den fintlige Sprutstedt, „Är af den vigt, min vördade chef, att jag kan nu ej annat,

Än hemställa till Er, Borgmästare, värda Colleger, Om ej stadens älste, dess präst och kärnan af folket Borde kallas, så fort det kan ske, att samlas till rådslag, Att ej bördan af något beslut skall hvila på oss blott. Ty för min del, jag säger det fritt, med mogen besinning, Skyr jag att ansvara en dag i ett fall, såsom detta, För de mått och de steg, i saken komme att tagas. Om någon annan, älskar ock jag den sal, der vi sitta, Älskar den ära, som omger oss, och hellre jag doge, Än jag såge en dag den värdighet minskad och gäckad, Som tillkommer ett Råd, som vårt, en chef såsom denne.“ Talaren bugade här till bröstet sin ljessa för chefen. „Folkets välde hatar ock jag, mångväldot jag afskyr; Men som nu sakerna stå, försiktighet höfves den vise. Blifve det allmän „rådstudag“ då, jag inser ej annat.“ Sade och satte sig ned, helt varm af det prydliga talet. Som, när i sömnens fann den mättade frossaren hvilar, Efter ett mål af biffstek och öl, omåttligen njutna, Känner sitt hjerta af ångest tryckt, som skulle en stenhop Ligga derpå och trycka det ned och qväfva hans lunga, Medan en ryslig hop af hotande spöken och gastar, Drömmens grufliga barn, kringgycklar hans plågade hjerna.

Bröstet stönar, han frestar ett skri, och mågtar det icke, Mågtar ej röra en led, att lätta de pressade lemmar. Se! då kommer en vän, som ligger vid frossarens sida, Att med ett finger blott, vidröra den plågade mannen; Då är han vaken straxt, och borta är plågande maran,

Och han andas igen och känner sig lättad och hulpen. Så från chefens plågade bröst, som en sten ifrån hjertat Föllo hans oro och nöd, då han hörde de välvise orden, Ur den aktade Sprutstedts mun, den älskade vännens. „Ypperligt sagt, magistratens ljus, min värda Collega.“ Vare det så, — hvad staden har klokt och aktadt och grånadt

Samle sig hit, att rådslå med oss i den vigtiga fråga. Stadens edsvurne spögubbe Job, han äger att utgå!“ Så borgmästaren. Höger omvänd pligtskyldigast gjorde Job, men kunde — jag ryser af skräck, att detta berätta, Kunde ej hålla sin trut, att ej ur tändernas stängsel Smögo sig ord, som lydde så här: „Om hin är den länge, Torde här intet hjälpa förmå“ — sen lemnar han salen. „Svek mitt öra väl mig“ — utlät sig Sprutstedt den vise, „Eller yttrade ej den skurken, tvert emot ordres, Ännu ett ord, då han vankade af, den framfuse åsnan?“ „Äfvenså det föreföll mig“ — borgmästaren sade. Från sin stol den skrifvaren steg, som satt just vid dörren: „Om det djefvulen är, så torde till intet det hjälpa“. „Så var spögubbens ord, — till sin andemening desamma“. Utan att svara ett ord, borgmästaren genast sig vände Till herr Sprutstedt, uppfylld af lust, att höra hans mening,

Tanke, åsigt och råd i följd af de mystiska orden, Som spögubben ej blygtis att yttra liksom till ett afsked. „Efter min tanke“, yttrade sig den visa Collegan, „Kunde den åsnans yttrade ord väl bilda ett uppslag Till den fråga, som handläggas bör, på det allmänna mötet“.

„Ypperligt taladt! värdiga man!“ så slutade chefen, Tagande sen de mått och de steg, som voro af nöden, Att till en allmän consultation församla de älste, Kärnan af stadens män, dess pastor ej att förglömma. Men till laxhandlarens hus nu sånggudinnan sig skyndar,

Tredje Sången.

Redan i allsköns ro herr Fiskmås, hunnen till målet,
Satt hos Lampa som ärad gäst, inom reglade dörrar,
Talande vidt och bredt för sin vördade svärfar „i hoppet“,
„Om sitt härliga fynd, som hotade skaka Europa,
Och ju mera han hann för den häpnade Lampa docera,
Desto mer blef laxhandlaren varm af de stora idéer.
Nästan i hvarje minut han föll herr Fiskmås om halsen,
Ropande högt med en gråtdränkt röst: „Det känner nog
enhvar,

Saken är känd i sig själf; Ni skall Appollonia äga“.
Fiskmås' idé så enkel den var, man måste ock prisa
Som ett under af allmänt gagn, och utan allt tvifvel,
Skulle Europas, Asiens och Amerikas stater,
Konungariket, furstar och folk, fristater och länder
Täfla derom att få i sin tjänst Saltkalkulatorens.
Ja! herr Lampa fruktade blott, att det herrliga fyndet
Skulle ett Erisäple bli bland stormakternas chefer,
Ty, det var klart som bläck, den stat som ägde herr
Fiskmås,

Kunde ge hvarje annan en knäpp på sjelfvaste näsan,
Utan att dock behöfva ett grand sig bry om hans vrede.
Genom studier, flit och djupsint blick i naturen
Hade det lyckats den snillrike man, som Fiskmås sig
nämnde,

Att uppfinna en undermos, som struken på ytan
Af hvarendaste jordens sten, hvad namn den än hade,

Gjorde deraf det gedignaste salt och bästa tillika.
För sin svärfar in spe prof ville han genast prestera.
Upp till himlens öfversta zon uppflyttad var Lampa
„Här min hand“, han ropade rörd, „herr Bockeskägg,
Doktorn,

Herr Brzisizinski kan spara sitt mynt och dröja der-
hemma,

Ni, just ni, Apollonia får, det inser nog enhvar,
Saken är känd i sig själf. Uppfinningen hedrar ert snille,
Saltverk grunda vi straxt, ej sannt?“

„Jag gerna mig åtar“,
Svarade Fiskmås trygg, med snillets vanliga tillit,
„Att försalta med denna min mos, om så Eder lyster,
Hela vår jord!“ —

„Hur vore det då“, föll Lampa i talet, —
Ty han var entreprenant, och vida bekant i den vägen —
„Om en liten handel med sill vi dermed förente?“
Hvarföre ej!“ gaf Fiskmås till svar, „när mosen är funnen,
Måste allt annat gå som en dans; det kan icke fela“.
I detsamma han tog ur fickan en kisel och räckte
Den åt sin svärfar in spe och talade orden och sade:
„Var så god, högtvördade man, och låt här på stenen
Er högtaktade tunga lätt kringsväfva en smula,
Då, jag svär deruppå, skall straxt smak af saltet ni röra“.
Lampa sträckte sin språkorgan så långt, han förmådde,
Och med en hänryckt min han stenen slekte begärligt.
„Salt, på min ära, gediget salt! i svärfaderligt sköte.
Kom, ack kom, genialiska man!“ —

Den trollade stenen
Stoppade Saltkalkulatorens först med omsorg i fickan,
Förrän i Lampas famn han sjönk, den snillrike jetten.
Mellertid en talrik hop sig samlat i rådsalu,
Hvälfvande hit och dit i välvisa hjernorna tankar,
Hvad den älskade stadens väl och det allmänna lugnet

Fordrade af medborgarens nit i det krångliga läget,
När med andan i halsen just inträdde i salen
Job, den ärlige Job, okallad, svettig och häpen,
Hämtande dit, — o himmel hvad skräck, nu åter en
Jobspost!

Nyss, „så föllo hans ord“, ett nytt fenomen uti staden
Rullat in, förfärligt att se, ett klot uti skapnad,
Ej som den förra, en pelare lik, utan verkligt en kula,
Klädd uti kräfröd rock, beprydd med gyllene snören,
Höga stöflar med sporrar uppå, och öfverst på klotet
Satt en trehörnad hatt, med en väldig cocard. Så var
klotet.

Tystnad och skräck utbredde sig då i den höga församling.
„Vallhjonet“, slutade Job, „som såg, då det rysliga klotet,
Med storstöflarna på, inrullade sakta i staden,
Hade sitt fadervår läst, och vid en blick uppå klotet,
Tyckte han sig derom viss, att detta var Belzebub fadren,
Hvilken var stadd uppå jagt, att söka sin pilt, han den
länge“.

„Hvad berättigar“, frågade då bokbindaren Boklund,
En af sin tids mest upplysta män, „en åsna till vallhjon,
Att i en sådan sak till först ett förmenande yttra.“
„Röda rocken, tänker jag väl“, — straxt spögubben svarar.
Se! då lutade sig den värdiga målaren Kluddberg,
För att hviska ett ord i örat på färgaren Kypgren.
Men borgmästarens argusblick den saken ej undgick.
Der på sin stol han satt och dominerade salen,
Skådande allt, och spanande allt, så vaksam och storögd.
„Mästar Kluddberg, jag ser att ni har en tanke på hjertat,
Tala den ut; när vår stad är i nöd, det anstår oss alla,
Att hvar efter sitt pund befordra det allmänna bästa.“
Så med manande ord uppmuntrades Kluddberg att tala.
Men alltför blyg, och ovan dertill, att orda på rådstun
Bland en skara af välvisa män och ordrika herrar,

Teg han och ryckte allt jemt sin goda granne i rocken.
Hade det gällt, att med penselns drag framställa en
tanke,

Hugstor och skön, han vågat det nog; just der uti salen
Hängde på väggen ett verk af hans hand, Borgmästarn
i bröstbild;

Liksom ett bär det andra är likt, porträttet der hängde
Öfver sitt original, just vid ordförandeplatsen,
Och upp i kyrkans tak rödkindade englarne sutto,
Tecknade dit af vår Kluddbergs hand, så feta och väna.
Penselns man, vi sade det ren, ej älskade orda;
Kypgren svarade då i hans ställe den vördade chefen:
„Grannen här, min värdiga vän, den meningens hyser,
Att den ena den andra ej så just borde förfölja,
Fadren, sin son, om Belzebubs namn ock båda förtjena.“
„Visligen sagt“, det hedrar sin man, det yttrade votum,
Ropade mängen man i den talrikt samlade hopen.
Kluddberg rodnade starkt i kapp med sin rödaste färg-
kopp.

Job, som kände sig mer och mer i betydelse stiga,
Dagens mest tillfrågade man och allas orakel,
Ej en spögubbe mer, nej, stadens öga och öra,
Spejaren af dess faror och nöd, och fintliga hjerna,
Tog till orda igen och täcktes yttra som följer:
„Ej jag begripa kan, hvad han gör, rödrockiga mannen,
Med sina begge löjlige ben. Om han lagt sig på magen,
Rund som han är, lätt ett nyfödt barn framrullade ho-
nom“.

„Benen“, yttrade då skolmästaren Pluggstedt, den lärde,
Ledamot ock i fremmande land af höglärda samfund,
„Benen äro väl blott „symboler“, kan jag förmoda.“
Alla lyssnade på och bifall yttrade högljudt —
„Jag“, borgmästaren skrek, högt öfverröstande hopen,
„Onskar att denna ytterst djuphänsyftande tanke

Tages opp, sessionen till pris, straxt i protokollet.“
Så med ett ospardt nit man ordade länge i saken,
Tänkte och tänkte, och sporde och skrek, förhörde och
„mente“,

Än den ena, och än den andra nu fordrande ordet,
Svettades, hostade, teg, högt gillade, tadelade, drömde,
Medan till Lampas port det rullande klotet helt sakta
Rullat sig fram; vi skynda då dit, att se, hvad det gäller.
Utanför laxhandlarens hus en gräselig skara,
Gubbar, qvinnor och barn nu stod i största bestörtning,
Medan med väldig hand på den väl tillreglade dörren
Slog, att det dundrade likt en åska, det rullande klotet.
Som en svärm af yrande bin kring den hålstore mannen
Jagade tjugtals en skrikande här af hurrande gossar.
Värre hedningastoj den goda staden ej uppleft.
Men i sitt fenster vid sidan just af blifvande mågen
Stod Herr Lampa och såg med förundran den växande
hoppen,

Hörde dess larm, och visste ej hvad man borde nu tänka;
Tills hans öra nådde ett ord af det rullande klotet:
„Är laxhandlaren Lampa här hem, så täcktes han öppna“.
Lampa öppnade då sitt — „tittut“, och ropade nedåt:
„Hvem är den värda person, som vill göra min boning
den äran?“

„Doktor Bockeskägg, kallar jag mig, lifmedicus är jag
Hos Hans högst okristliga Nåd, Storkejsarn i Siam.“
Knappt Herr Lampas öra förnam de ståtliga orden,
Der en kejsares namn så prälande nämndes tillika,
Förrän han grep, ej mera i stånd att tänka med reda,
Från sin vördiga hjessa med hast den granna kalotten,
Gjorde en bugning, den djupaste, han än format i lifvet,
Ned emot gatan och ropade högt: „jag skyndar att öppna
Dörrarne straxt för Ers excellens.“ Som stungen af
brömsar

Rusar han hän, först skrikande dock till den ärade
Fiskmäts:

„Värde herr Saltkalkulator, jag ber, ni torde förlåta,
Ty Ni inser det väl; Siamesiska kejsarens Doktor
Bör ej vänta nu längre derner, att dörren man öppnar“.
Sade och med ett skutt han var straxt ned uti farstun,
Der i en hopträngd hop han fann sitt husfolk församladt.
„Öppna i himlens namn ej dörren för honom derute“,
Skrek med fasa i röst och i blick den bäfvande skaran.
„Slik en best, det ser nu en blind, ej bringar i huset
Någon välsignelse med; ack! öppna ej, Herre! för denne!“
„Ack, J förblindade höns“, dem svarade Lampa med
afsky,

„Skall då aldrig er djuriska själ uppvakna till tanke,
Det en kejsrerlig medikus är, — en ära för huset,
Ära för staden och hela vårt land; fort gifven mig
nyckeln —

Är han i låset här — nej, hit — hvar hafven J honom?“
Ingen hade den haft, och ingen visste den söka.
Som torndyfveln i kannan af träd, så bullrade Lampa.
„Fort“, han skrek, „fort hämta då hit en yxa, j åsnor!
Vel för länge ju ren, excellensen har väntat derute.
Greta Cajsas, född Winterflygt, fort hämta en yxa“.
Då — ett under att se! då framkom nyckeln på stunden,
Liksom en osedd hand den räckt åt den ängslige Lampa,
Och med ett tag var den vriden omkring och dörren
var öppen.

Der stod det röda klot med Siamskokarden i hatten,
Allom till skräck, laxhandlaren blott sig tyckte i himlen,
Bugande djupt och bedjande grannt Herr Doktern att
ingå.

„Öppna den andra dörrhalfvan ock“, täcks Doktern då
svara,

„Ty jag tviflar med skäl, att en man, så väl conserverad,

Som ni skådar min värda person, kan genom den springan
Tränga sig in, som ni öppnade nyss.“

„På stunden, herr Doktor,“

Svarade, bugande djupt, herr Lampa och öppnade genast
Dörrens begge halfvor så vidt, han någonsin kunde.
Tröghetslagen till trots begynte nu Doktorn att röras,
Och med rop af isande skräck den hopade skaran
Flydde ur farstun straxt, och skingrade sig uppå gården.
Fruktan, nesliga last, hvart för du ej menskliga hjertan!
Underdoktorn, det kunde man se, var icke att frukta,
Ty, hur han vände sig än, hur än Lampa rådde och
hjelpste,

Jemkade, drog, i sitt anletes svett, — det gaguade föga;
Doktorn slapp icke in; för trång var den ståtliga dörren.
Och, o ve! än värre det var, han slapp icke heller
Mera ur dörren ut, — han satt der fast, som i tjäran,
Hälften var in och hälften var ut af den väldiga mannen.
Svetten rann på hans kind och strömmade ner uppå
tröskeln,

Bildande der i miniatyr en msjö af fradga.
Djupt han stänkade, jemrande sig af fruktan att qväfvas,
Och med en ömklig ton han mumlade sakta de orden:
„Om blott helt litet utifrån man sköt mig på ryggen.“
Lampa steg då på tå och skrek åt den samlade hopen:
„Skjuten då på Excellens rygg, J himmelska kalvar!“
„Blott ett par kraftiga tag!“ — tillade den pustande
Doktorn.

Dock förgäfves! — hvem vågade vil bland dårade skaran
Närma sig ens på en famn det högrödtflammande klotet?
Lampa ropade då, i sin nöd beredd till det värsta:
„Väggarne, Ers Excellens, jag hastar att rifva på fläcken.“
„Nej, min värdaste vän!“ den tålige mannen hörs svara,
„Vore jag redan ej alltför långt invrickad i dörren,
Skulle jag be er, värdiga man, med ert aktade husfolk

Inifrån göra en charge rakt mot min inklämda mage;
Kanske lyckades det, att tränga mig åter på gatan.
Dörren, som vetter åt gården der, den synes mig vara
Mera lämplig för mig, än den här granlåten från gatan.“
Lampa, mån om sin vägg, fann orden värda att höras.
„Visheten,“ sade han straxt, „den talar ur allt, hvad
ni säger,

Ers Excellens, vi våga en charge, vi lyckas måhända.“
Talande så han hastar på stund att saken försöka.
Först han ilar med hastiga steg till dörren mot gården,
Vänder sig om, tar så fart och rusande fram, som en
stormil,

Kastar han sig med hela sin kropp mot den väldiga
mannen.

Fåfångt dock, som med hakar af jern tycks han fä-
stad i dörren.

Så emot klippans barm förgäfves stormarne rasa,
Yrande hopar af sand i vrede mot hatade bommen,
Som förnekar dem frihetens fröjd derute i luften.
Lampa ej tröttnade dock, han kallade endast att storma
Allt sitt folk, — „Upp! en efter en, mig följn i spåren.“
Ropade han — men se! de togo nu åter till flykten,
Blott sin kusk, en armstark man, i flykten han upphamm.
„Stanna din mes!“ han stönade arg, „och var ej en hare,
Ränn med mig uppå Doktorn der och jag ger dig en
rubel,

Om med ett väldigt tag Excellensen vi kasta i gatan.“
„Ja,“ skrek Doktorn, „blott skynden er fort, betänklig
blir saken;

Får jag ej luft inom kort, så spränger jag hela ert näste.
Skyll då er sjelf, jag känner min kropp och kan det
ej hindra.“

Häpnande hörde Lampa hans ord och svetten begynte
Flyta, af oro nu mer, ej blott af mödan och ifvern.

Ty sitt prydliga hus han nyligen målat och putsat,
Offrande värdet af mången lax att pryda dess yttre
Och uti brandstodsbolaget blott han det assurerat.
Skulle det sprängas nu det, som endast borde få brinna?!
„Kusk,“ han hviskade då, „har icke du vett nog att
fatta,

Att uti intet land en anstalt finns för försäkring
Af ett hus i det fall, att en väldig Doktor från Siam
Spränger ett hus och det bringar på fall, ty eljest jag
skulle

Ej försummat försäkra der mitt. Du din husbonde
känner.

Alltså grubbla ej mer, men kom, att spränga ut Doktorn.
Gäller det, ock jag tre rubel ger; så kom då din kruka.“
Silfrets förföriska magt besegrade kusken omsider.
Flere gånger de stormade nu, men alltid förgäfvat.
Husets öfriga män, som sågo de tappra försöken,
Fattade mod, nu en, nu en, och kommo på slutet
Att med förenad makt fullborda det heliga korståg,
Och till slut blef med seger krönt den förenade styrkan.
Proppen flög under allmänt hurra! omsider i gatan,
Rullade om ett stycke, och ve! anställde en härjning,
Gruffiga syn! bland den hopträngda flock af gapande
piltar.

Så bland en lekande hop af svansomskakande hundar
Faller en käpp, ur en gosses hand högt slungad i luften.
Träffande här en tass, här ett öra, der åter ett öga,
Och det blifver ett tjut, som anklagande stiger mot etern.
Så bland leder af djeknar nu föll Siamesiska Doktorn,
Och det vardt der ett skrån af piltar och klagande
mödrar,

Lampa sjelf och hans närmaste män ock lägo på marken.
Blott herr Saltkalkulatorens stod upprätt i sitt fönster,
Utan att röra en lem, fastän, — han detta försäkrat —

Blott i hans makt det stått, att lösa det krångliga fallet;
Smord med hans mos, en stod utaf salt herr Bockeskägg
blifvit,

Och som sådan upplösbar ock; blott genom en smältning
Ur sitt krångliga läge i dörren han sluppit behändigt.
Snart på benen igen de störtade kämparne voro,
Piltarne ock; ej mindre till sist den väldiga Doktorn,
Af herr Lampa och alla hans män upplyftad i höjden.
Ty torndyvelen lik, som en elak gosse ur träcken
Petat fram och på ryggen lagt, ohjelpig att skåda,
Hade han legat der, och länge sparkat i höjden,
Rullat och kullrat omkring, försökande fäfängt att resa
Upp sig från gatans smuts, — den kräfrödrockiga
Doktorn.

Se'n af sin prydliga dräkt han skakat det mesta af
smutsen

Biträdd deri af sin bugande värd, herr Bockeskägg gjorde
Under gatubefolkningens skrik och hurrande jubel
Sitt triumferande intåg in genom dörren från gården,
Och inom kort han pustande satt vid sidan af Lampa,
Medan herr Saltkalkulatorens gick att sin blifvande
svärnor,

Som han hoppades än, kurtisera i qvinnogemaken.
Sedan herr Bockeskägg hvilat en stund, och började
andas

Jemnare, djupare tag, han sjelfmant tog då till orda,
Och för sin djupt beundrande värd Siamesiska Doktorn
Lade i dagen sin visdomsskatt och det medel han funnit,
Att från krämpornas plågsamma här befria sin samtid,
Skaffa sig sjelf ett odödligt namn och

Rothskildska skatter,

För att lägga det allt sen ned för „Pollonias“ fötter.
Så med dess hvardagsnamn den älskvärda damen han
nämnde.

„All ohelsa,“ han yttrade lärdt, „som menniskan plågar
Så i dess inre som ock utvärtes, härrör af maskar.
Alla sjukdomars rot, de „rumstera“ i människomagen,
Liksom vore den eukom för dem just skapad i tiden,
Och ner i jordens djup de vexternas rötter förtära.
Detta är redan nog att deras utrotande ställa
Fremst bland människosnillet mest upphöjda proble-
mer.“

Sade och tog sig en paus och fyllde sitt rymliga „kruthorn“
Med en massa af snus, som för tio käringar spisat.
Mellertid laxhandlarens själ var uppfylld af väntan,
Undran, tjusning och hopp. Han brann af ifver att
lyssna

På de snillrika ord, som flöto från Bockeskäggs läppar.
Denne fortsatte se'n: „Ock er, högtärade herre!
Torde det vara bekant, att till slut ett byte för maskar
Blifva, vi människobarn, i grafvens fridlösa sköte.
Hvilket djup af förnedring för oss, vi Gudar på jorden!
Att så serverade bli, som hvardagsrätter för maskar.
Detta så djupt mig till sinnes gått, att nätter och dagar
Under ett tiotal år jag mödat min klyftiga hjerna,
Tills jag ett elixir har lyckats finna, som fredar
Ännu i grafvens famn för maskar menskoslägtet,
Och utrotar ur skapelsens krets allt som maskar be-
nämnes,

Skonande blott den nyttiga mask, som spinner oss silke.
Fattar ni nu min hemlighets vigt, min värda herr Lampa?“
„Kom i min öppnade famn, så vidt den kan eder rymma,
Menniskoslägtets räddare kom!“ skrek Lampa och bredde
Armarne ut mot det rullande klot, som satt vid hans sida.
„Kom till mitt hjerta! Jag andas nu lätt! —

Ty ständigt har tanken

På den der fatala supén tre alnar i jorden
Varit min skräck och bragt mången gång
min tandrad att skallra.“

Medan herr Bockeskägg så totalt slog Fiskmås ur brädet
I herr Lampas flygtiga gunst, herr Kalkulatoren
Gick, som vi sagt, i hopp att få se sin blifvande fästmö,
In i damernas run, men han fann der blott hennes
mamma.

Hyllande dock, som grundprincip för den, som vill fria,
Att först göra modern sin kur, om dottern skall vinnas,
Gjorde herr Fiskmås genast beslag på den älskliga
Lampskan.

Hade han vunnit Lampas respekt med sin saltade kisel,
Vann han ej mindre fru Lampas gunst med sitt artiga
väsen,

Och på en stund med sitt artiga tal han humnit så vida,
Att fru Lampa, förtjust i sin själ, ej kunde sig neka
Nöjet att för sin älskvärda mäg — så ansåg hon honom —
Presentera dess blifvande hälft, den älskade dottern.
Fiskmås var säll, att få skåda „sin ros“; hans anlete lyste
I förklaringens glans, och i öfvermåttet af lycka
Drog han galant laxhandlerskans hand till sin mun,
att den pussa.

Gång uppå gång fick den älskvärda frun dock ropå sin
dotter,

Förrän till slut hon visade sig, den herrliga tärnan,
Prydd med ungdomens hela behag, med rosor på kinden.
Knappt hon dock sigte fått på den långa, gråklädda jetten,
Än med ett fasansskri hon igen slog dörren och flydde.
Som när i månens sken den skuggräddde pilten får skåda
Uppå en vägg i gräselig längd sin högstegna skugga,
Med en näsa, så grufligen lång och ofantliga armar,
Famnslånga ben, och ett hufvud, så stort, som trollens
i sagan.

„Bondblyga ting!“ skrek mamma helt flat, „min värda
herr Fiskmås,
Upptag ej illa den tokans manér, så litet hon varit

Än ibland folk, och är än så skygg, som haren i skogen.“
„Heliga enfald, en konstlös naturs mest tjusande gåfva!“
Svärmade Saltkalkulatorn blott, — „föryngrade affbild
Af den yppigt blomstrande ros, jag har vid min sida.“
„Smickrare!“ läspade frun och dölde sitt rodnande anlet
I ett hörn af sitt förkläde då — „de ären ä' flydda.“ —
„Komma igen i er dotters gestalt,“ qvad tröstande mågen.
Så på ett tjusande sätt de talade länge tillsammans,
Anande ej, hvad gräseligt spratt dem ödet beredde.
Så på en gårdsgårdsstör, förnöjd af fjedrarnes skimmer,
Seende stolt på sin väna seralj, som krafsar i mulden,
Sitter en tupp och yfves så bälld, af sin kungliga lycka,
Hvarpå hans hopp, af fruktan ej skymdt, ej drömmer
en ända,

När, förfärligt att se, en örn från nejden af solen
Skjuter rakt ned som en pil, slår klon i den drömmande
svärmarn,

Och far bort med sitt rof, till hön-sultaninnornas fasa.
Så, när ett blomsterregn af artiga fraser och gester
Saltkalkulatorn ifrar att strö på den tjusade Lampskan,
Öppnas dörren — — —

———— Vi hasta dock först till rådstu'n tillbaka,
Att förnimma, hvad utgång nu der de ärender tagit,
Som så brydde de visaste mäns patriotiska hjernor.

Fjerde Sängen.

Under tiden den gräsliga mön, som kallar sig ryktet,
Hon, den hundratungade frun, som älskar att röra
Himmel och jord, och hafvet och land, allt hop i en smörja,
Hviskande här och sqvallrande der, så stark i sitt minne,
Som uti konsten stor, att dikta och skarfva i vexten,
Hade ej dröjt att gifva notis åt de samlade fäder
Om förödelsens styggelse, gjord af „rullande klotet“
I skolpiltarnes hop, sta'ns plantor och bästa „förhopp-
ning,“

Mödrarnes stolthet, fädernas hopp och lärarnes surdeg,
Först i Bergmästarens bröst, Gudinnan i skapnad och
later

Härmande spögubben Job, nedlade de nya bekymren,
Att han bleknade starkt, men straxt bemannande smärtan
Vänder han sig med lugn till de vördade fäder och säger:
„Stadens herrar och män, dess stöd och tänkande ande!
Nya rapporter jag nyss här förnam; allt mera förfärligt
Krångla sig sakerna in, allt mera trasslar sig härftvan.
Snart vi behöfva — ett svärd, Alexanders sviurd att den
lösa.

Hör vaktmästare! Hämta man in och det nu på stunden
Dessa arma två, grymt öfverrullade piltar.“
Sade; en allmän skräck och en stark nyfikenhet bredde
Sig uti salen då, och stridde om fädernas sinnen.
Se! på en vink de trädde då in, kardmakaren Ullöf,
Och f. d. linväfvaren Flink, och förde vid handen

Hvardera ömt sin förstfödde son. De lofvande piltar
Tjöto förfärligt och vrålade så, att mörgen i benen
Stelnade riktigt af skräck hos alla de samlade fäder.
„Skrik, galgfogel,“ hviskade strängt sin son uti örat
Flink linväfvaren, han, som yrket mera ej skötte,
Sen maschinernas hjul gjort människofliten sitt inpass,
„Skriker du ej, skall armar och ben jag sedan derhemma
Bräcka på dig; Du känner mig nog.“

De hotande orden

Hörde med skräck hans spänliga son, som börjat att
tröttna,

Sedan han allt ifrån Lampas hus ansträngt sina lungor,
Att producera det mått utaf ljud, dem himlen förlänat,
Skärande, gällt, ej olikt en kör af tio trumpeter.

Straxt han uppspärrar ånyo sin mun och börjar att vråla
Med den segrande kraft, att alla de vördiga fäder
Flögo från bänkarne upp och stucko i öronen fingren.

„Af min gosses grufliga skrik,“ så började fadren,
Trädande upp att kära emot Siamesiska Doktorn,

„Fruktar jag nu med skäl, att en skada skett i hans inre,
Gossen är klen ifrån födelsen ren, och tar man tillika

Med uti räkningen ock Excellensens väldiga massa,
Har man anledningar nog att här befara det värsta.

Lugna, ack! min älskade son, sök lugna din smärta!“ —

Sedan han tystat sin älskade son en smula, han yttrar:

„Reffbenen har jag räknat också, och flere jag saknar.“
Stackars man! din klagande röst tör ljuda förgäves!

När ett så farligt ord, *Excellens* du blandat i talet;

Ty vid det ordet bredde sig straxt på fädernas anlet

Häpnad och oro stor: förlägna de se på hvarandra,

Och den tanke, som råder hos dem, hörs Sprutstedt

så yttra:

„Gäller det en diplomatisk person, så sakna vi domsrätt,
Ty folkrättens heliga lag beskyddar hans panna.“

„Rätt, som alltid,“ skyndade sig Borgmästarn att säga;
„Om det förhåller sig så, ett par reffben mer eller mindre
Hos linväfvarens Jöns ej kunna då komma i fråga.“

„Men benbrytningen?“ frågade då med skärpa i rösten
Straxt linväfvaren Flink och syntes ej lugad att vika.
„Hvad,“ skrek, röd som en tupp, den vördade chefen i

staden,

Eljest mild som ett barn, om ingen var dum nog att våga
Ringaste ord, som stridde emot hans yttrade tanke,

„Sådan en brytning man heldre väl ser, än en hotande
brytning

Med utlänningen, skulle jag tro. Vi äro på fredsfot.
Skola vi väl för den brytningens skuld intaga en ställning,
Som ingifver respekt och kostar oss gräsliga summor.

Dessutom känner jag väl, ur en källa, som aldrig plär
svika,

Att Europas samtliga hof med Kejsarn i Siam
Stå på den mest vänskapliga fot. Krigsfacklan vi tända
Ej för den simpla ungens skuld i det lugna Europa.

Frågas billigt till först, om några reffben han saknar.“

„Räkna dem sjelf, stormäktige och välvise herr stadschef,“
Skyndar Flink att gifva till svar. „Hur än jag summerar,

Slår ej min räkning ihop.“

Så sagt han brådskar att ställa

Sonen Jöns i det skick, att räkningen kunde gå för sig.

„Gör ej skandal,“ Borgmästaren skrek, och vände bort
blicken,

„Skona från så afskräckande syn vår värda församling

Knäpp åter fast! Fort, hörer han ej?“

Linväfvaren endast

Undersöker Jöns sidor på nytt och klagande svarar:

„Himmelen vet, hur det hänger ihop. Tre reffben här
fattas.“

„Troligen har han ej ägt dem förut,“ hänskrattade chefen.

Glömmande allt, blott icke sin skymf, Flink rasande skränar:

„Huru, mitt barn, mitt kött, mitt blod, ej fulltaliga rebben? Aldrig hans moder till världen har, som far jag det känner, Födt ett missfoster än och kommer det aldrig att göra. Skadeersättning fordrar jag prompt, och nöjs ej med hackor.

Och om min son uti framtiden blir sned här på den sidan, Der den förbannade Doktern låg på den bräckliga pilten, Yrkar på lifsstraff, på lifsstraff jag, — ej sårabot spisar.“ Nu, just i rättan stund, att stäffa den rasande kampen, Som var nära att flamma i brand mellan chefen och

Flinken,

Steg från sin plats en beryktad man, till yrket en guldssmed,

Som i staden och bygden omkring stort rykte sig vunnit För rätt mången lyckosam kur. De grunder, han följde, Hade helt visst sina skäl, att homöopatiska kallas.

Mannen yttrade så: „Hvad Jöns' snedblifvande angår, Känner ett medel jag, som skingrar alla bekymmer.“ Hela församlingen rigtar sin blick på räddarn i nöden, Som med en segersäll min fortsätter sålunda att ordä: „Se! i dylika fall helt enkla principer jag följer.

Hvad till exempel beträffar vår Jöns, mitt råd blefve detta:

Att undvika det han ej blir sned af felande rebben, Bör man på andra sidan också inslä på garçonnen Tre rebben, som svara mot dem, han sägs nu ha mistat. Utan allt tvifvel skall jemnvigten så återställas ånyo. Gratis jag åtar mig, att operationen förrätta!“

„Träffadt! visligen rådt,“ straxt yttrade chefen och sände Talaren blickar af tacksamhet och högsta beundran.

„Men en man, såsom ni, är för god att syssla med saken. Job kan på fläcken här afbryta på motsatta sidan

Hos den slyngeln precis så många af rebben, som redan Hans Siamesiska Excellens behagat att trycka In på den andra.“

Knappt pilten förnam öfverhetliga ordet, Än han, utan att afvakta nu sin faders befallning, Hastar att börja en sång, mot hvilken de förra försöken, Gjorda på samma facon, med skäl kunde nämnas ett intet. Säkert hans farfarsfar den hörde djupt neder i jorden. Fadren också funn för godt att protestera högtidligt, Förbehållande sig i sin själ obestriddliga rätten, Att med högstegen hand afbryta hvad rebben han kunde Finna en dag för godt att inslä hos älskade sonen. Då blef Borgmästaren varm; med möda han kufvar sin vrede, —

Endast en storsint själ så mäktar att känslorna qväsa — Fast med en min och en blick, som sprutade flammor och lågor,

Ropar han dock med iskall ton: „Man tråde ur salen. Rådsförsamlingen här har högre saker att sköta, Än att taga en längre notis om möjliga skador, Som en näsvis ungdomshop, som skränar på gatan, Kan sig sjelfvom till skräck och androm till helsosam varning

Undfå ibland. Linväfvaren Flink, Kardmakaren Ullöf, Jemte söner och slägtingar må utträda ur salen.“

Dagen borde visst tecknas med svart i stadens annaler. Aldrig i tidernas längd, så länge den vördade chefen Sutit på preses-stoln, slikt ofog varit att skåda.

Han, hvars ringaste vink städs varit för alla en regel, Upphöjd öfver all lag, — ej gjord att pröfvas med tanken, Utan att följas blott, — i dag ej lyddes i rådsaln, Genast, straxt, sen orderna flytt från läpparnes stängsel. Videat consul, ne quid reipublicae obsit —

Hade det varit tid att rådsförsamlingen ropat,

Ty den kärande parten än sågs qvardröja i salen,
Mumlande, brummande, knorrande högt förutan all
blygsel.

„Sjung, Gudinna för mig, Achilles' förderfiga vrede,“
Eller rättare sagt, dit sätt stadschefens i stället;
Huru han yttrar sig i den mest officiella förbittring:
„Den som muckar ett ord, han kommer på blinken i
kurran,

Jag är borgmästare här, och vill se den bengeln i synen,
Som en enda minut förs understå sig att granska
Mina djupt genomtänkta beslut. Stig fram, hvem som
vägar.“

Med nedsänkta hufvuden då, djupt krökande ryggen,
Att hardt nära de sopat dess golf med anletets värdtorn,
Lemnade salen då de nederdundrade männen,
Ullöf ej mindre än Flink och Flink ej mindre än Ullöf,
Följda i hamm och i häl af sina lofvande söner,
Som ej vrålade mer, men voro rätt bleka om nosen.
Länge hade det rådt en djup förstämning i salen,
Som när ett åskväder tungt än käunes trycka i luften,
Fast dess åskor ren dundrat en stund och tycks hafva
tystnat, —

Under det molnens dröjande här bebådar ett utbrott, —
Om ej, till lycka för rådsalens frid, så kränkt denna dagen,
Kommit ett nytt fenomen att pröfva rådsamlingens vishet,
Och befalla förargelsens ord att vika för nitets.
Det var herr Helios Brzisizinski, som flög öfver torget,
I sin prydliga gigg, som drogs af den raraste tingest,
Som man i hästväg sett tills denna dagen i staden, —
Aldrig ett sto fallt skönare son, försäkrade Skojstedt.
Vida berest, som marknadsgäst i Suomis bygder,
Alla hästplatsers själfskrifna kung, fädoktor till hälften.
Rådsförsamlingen såg med häpnad sjelf fenomenet.
Sedan man åter satt sig ned, när gigger försvunnit,

Yttrade först, som billigt var, den vördade chefen,
Skakande på den del af sin kropp, som hyste hans snille:
„Hvilket nytt fenomen! Vår stad skall upplefva mycket!“
„Ja! Ja väl!“ sig skyndade då herr Sprutstedt att sucka,
„Nu kan jag sväriligen tro, att all vår samlade vishet
Spetsen mägtar att bjuda numer åt all den förveckling
Af politisk natur och diplomatisk tillika,
Hvilken hotar att drabba vår stad. Den resande herren
Är utan tvifvel en vigtig Gesant från någon en stormakt.
Skulle vår goda stad till någon misshällighet gifvit
Ringaste skäl med ett stort Cabinet i vårt kära Europa?“
„Ej som jag vet,“ blef det lugnande svar från stads-
chefens läppar.

„Vår stadsfogde, som älskar kanske för mycket att
brumma,

Göra sig vigtig ibland, och flyga folk uppå näsan,
Lär häromdagen på gästgifveri't hundsvotterat en frem-
ling,

Som, att dömma af allt, var något förmer uti världen,
Troligast en diplomat, som fullkomligt inkognito reste.
Men jag hyser det hopp, att ej den saken så illa
Tagits opp utaf hans suverän. Man känner ju nitet
Hos underordnad folk och väntar ej vett på det hållet.“
„Först min enfaldiga tanke är, tillåt att den yttras,“
Inföll då en, jag vet icke hvem, bland de samlade fäder,
„Att vi vänta med hvarje beslut, tills vi måga förnimma,
Om den prydliga herrn i gigger kommit som ovän
Eller som vän till vår älskade stad. Och är det som ovän,
Röstar jag att vi rusta oss snart, att vi ingifva aktning.
„Den som älskar blott fred, bör hålla sig färdig att strida.“
Meningen gillades straxt af alla de samlade fäder;
Hvilket under deri? Så en stund man slapp ju att tänka.
„Tiderna bli,“ anmärkte till slut den vördade chefen,
„Mer och mer alfarliga nu; jag i stadens annaler

Låt it vår lärda notarie nyss alfvarligen forska,
Men uppå ingen tid, så långt annalerna räckta,
Finnas upptecknade slika besök, än mindre på en dag,
Sådana nu på den dag, som är, vi räknat ren trenne.
Vi behöfva, det märks, all vår diplomatiska finhet,
Att med värdighet draga oss ur de hotande trassel.
Sade och hvila bjöd och de yördade fäderna sjönko
Alla nu ned i ett tillstånd af sömn, förutom det fåtal,
Som hela tiden „skött sin komet“ och slumrat, som vanligt.
Ty — vi säga det här — i dagens krönika sedan
Skref notarien bland annat godt om det märkliga mötet —
Tio arktal fyllde om det hans prydliga penna —
Att ej förr och ej sen vid någon „riksdag“ i staden
En så allmän sömnlöshet rådt bland samlade fäder.
Detta mer än allt annat oss lär, hvad dagen var vigtig.
Sen nu församlingen kommit till ro vid det visa beslutet,
Unna vi gerna dem sömn, och att ej mera dem störa,
Hasta vi nu till herr Lampas hus, der sakerna ändas,
Nästän på samma sätt, som den beryktade versen förmäler:
Partu-ri-unt mon-tes, nasci-tur ri-di-cu-lus mus.
Bergena vändas af håg att föda; så födes en *råtta*.

Femte Sängen.

Som vi berättade ren, den glada duetten som speltes
Af Fru Lampa, svärmodern in spe och mågen, herr
Fiskmås,
I sitt bästa parti blef störd af den öppnade dörren,
Som ej utan att knota nog starkt i hela sitt väsen

Tillät maskutrotarens kropp att tränga igenom,
Åtföljd af värden sjelf, den i himlen sig drömmande
Lampa.

Saltkalkulatorn, om segern viss, med hänande uppsyn
Skådade på sin rival, och anade icke det minsta,
Att den fysiska vigten ock här tillvunnit sig priset,
Men i sin oskulds tro han fick ej länge förblifva,
Ty herr Lampa straxt skyndade sig att strålände säga:
„Cajsa Greta, född Winterflygt, jag har här den äran,
Att presentera den ytterst väl conserverade Doktorn,
Herr Bockeskägg, lifmedikus hos Stor-Kejsarn i Siam,
Och derhos enligt mitt beslut och himmelens vilja
Vår jungfruliga dotters nu trolofvade fästman“.
Talande så, boxerar han fram den väldiga Doktorn
Midt för näsan på sin gemål, som nigande sade,
Bländad hon ock af det Kejsarenamn, som hördes i titeln:
„Som i himlen belevadt är, så gånge på jorden“.
Saltkalkulatorn fann detta för starkt.

Den långa gestalten
Växte i längd, ej näsan blott; han nådde snart taket,
Just då herr Lampa kallades ut, att möta „den tredje.“
Full i sin själ af Doktors person och hans mäktiga planer,
Gaf herr Lampa ogera numer audiens åt den nya
Fienden till Appollonias lugn, herrn, anländ i giggen.
„Tjenar till ingenting,“ han mumlade sakta; „min Bock-
skägg

Ingen dock öfvergår. Om Fiskmås ren vore ur huset!“
Herr Helios var en man af fina seder, förbindlig,
Höflig, artig och van att skicka sig väl uti världen;
Straxt han börjar att orda så lärdt om konsternas
framsteg,

Om det förändrade skick, som vetenskaperna gifvit
Allt i vår tid, från en knappåls vidd till aërostaten.
Och ju mer att orda han hann, dess tätare höjdes

Lampas hufvud och sänktes igen — osvikeligt tecken,
Att herr Lampa var nöjd, som fisken i rinnande vatten.
Ändtligen ryckte den fremmande fram till kärnan af
ämnet.

„Denna vår tid,“ så föllo hans ord, „förtjenar att kallas
Främst jernvägarnes tid. Vi veta hvad gräsliga summor
Deras byggande slukat nu ren; det värsta i saken
Är att vi skrida så långsamt fram, hur också vi äflas.
Länge dröjer det säkert ännu förr'n vi hunnit såvida,
Att t. ex. en jernväg läggs från Kemi till Stambul,
Från Algier genom öknens sand till Godahoppsudden.“
„Mycket sannt, min värda herr Br— försäkrade Lampa,
Som jernvägarne dyrkade mest bland jordiska saker.
„Alla de hinder, som kostnad och tid framkalla i saken,
Tror jag mig kunna, högtärade man, fermt rödja ur
vägen.“

Yttrade sig ingenören in spe och såg på sitt offer,
„Verkligen“ skrek herr Lampa förtjust och närmade stolen
Mer och mer till sin gäst, och glömde masködaren redan.
„Ja! min herre! jag anlägga vill en *flygande jernväg*.“
„Flygande jernväg,“ ropte vår man och kände sig tjugad
Som af ormens farliga blick den flygande fågeln —
„Herrlig idé! — men värde herr Br— jag fattar ej riktigt.“
„Ytterst enkelt det är,“ fortsatte den nya Columbus,
„Konstruktion är ett lappri blott, öfver berg, öfver dalar
Har man hän, jernvägarnes pris då sjunker till intet.“
Lampa blott teg, han ryste af fröjd och häpnad tillika.
Med en tjugares konst fortsatte den andra att tala:
„Om till exempel man härifrån vill till Jerusalem resa,
Fordras det, enligt min metod, en jernbana, endast
Hundrade alnar i längd ungefär. Den banan är rörlig.
Af två delar den banan består; är den ena passerad,
Skjuter den andra sig under *den* och kommer så framför;
Så passera ångvagnarne då den sednare delen,
Förrän de hunnit denna till slut, har åter den förra

Satt sig framför, medelst en mekanism, högst enkel att
göra.

Så det går på i oändlighet sen öfver backar och dalar.
Denna metod, högtärade man, ni torde befinna
Långt öfvergående allt hvad man hittills presterat som
jernväg.“

Lampa med begge händerna grep i sin tänkande kropps-
del;

Höll den rätt fast, ty det gick just ikring i densamma
af häpnad.

Och utan möda han insåg straxt, att Fiskmåsens saltmos
Och herr Bockesküggs maskelexir var ett intet mot detta.
„Ni har träffat, högtärade herr Helios Br— ursäkta,
Att min fördömda tunga ej lär att uttala namnet —
Kom, att jag genast får framställa Er som min blifvan-
de svärson.“

Så, uppspringande ropade tjust laxhandlaren Lampa,
Tog det bugande snillet i hand, och begge så gingo
Till Cajsa Greta, född Winterflygts rum. När dörren de
hunno,

Mötte dem ljudet af gräseligt larm och oro derinne.
Dörren sprang opp; helt likblek om kind och vridande
händer,

Störtade Lampskan ur rummet då just och ropade äng-
sligt:

„Hjelp, ack hjelp! Rivalerna här mörbultas förfärligt,
Lystne att lifvets ljus utblåsa grymt för hvarandra.“
Straxt Helios och Lampa sig in begäfvu i rummet.
Gräselig syn att skåda der var, grymt rasade striden,
Mellan herr Fiskmå, trollkarln i salt och maskarnas bane,
Digre herr Bockeskügg; om Lampas klenod: Appollonia
striddes

Nu här på lif och på död. Så olika kämpar man sällan
Skådat i strid med hvarann; den länge i kamp med
den fete!

Olika stridssätt hade de valt. Der midt uppå golfvet
Stod ett bord, ofantligt och rundt. Kring detta herr
Doktorn

Svängde med möda sin väldiga kropp och sökte förgäfvets
Gripa herr Fiskmås med hotande ram. Han svettades
gruffligt.

Stönade tungt och svor som en gast, att han ville förinta,
Om blott han fången fick, den „långskänkspensliga“ jetten.
Fiskmås på sitt håll, lätt nog på fot, ej tillät sig fångas,
Utan ilade undan allt jemt; när „klotet“ sig vände,
Menande sig, att hinna sitt rof, om han ändrade rikning,
Straxt var jetten bakom och stack rivalen i ryggen
Med en nål, från fru Lampas sömm raskt gripen till vapen.
Men förrn den rasande Doktorn igen hann svänga sin
massa,

Var han undan igen och undgick den gruffliga faran,
Att mot Doktors väldiga bröst bli pressad till qväfning.
Högt ljödo Bockeskäggs jemrande skri, hvar gång i hans
massa

Fiskmås med skickelig hand den uddvassa nålen fördjupat,
Stundom så djupt, att med möda han hann den utdra-
ga åter,

Innan den väldiga kroppen sig vändt och flygt var af
nöden.

Så uti olik kamp man skådar en hund och en oxe.
Oxen med rustade horn raskt störtar på skällande hunden,
Som med en hastig knyck sig kastar på sida och biter,
Innan den hunnit vända sig om, snabbt oxen i benen,
Gång uppå gång, städs skällande glädt och gäckande
hornen.

Vore han mindre vig, snart spetsad på dem han med lifvet
Gällde sin lek. Men oxen förut städs tröttnat och slutar
Striden och lunsar sin väg, svettdrypande, bölande gräs-
ligt.

Så maskdoktorn ren jagat sig trött, och höll på att
qväivas,

När herr Lampa och jernvägsge'n inträdde i rummet.
Lampa äskar då ljud och artigt han hastar att gifva
Åt herr Saltkalkulatorn och åt Maskdödaren „korgar,“
Alldenstund han valt nu till måg Helios Brzisizinsky.
Räkningen utan värd befanns dock uppgjord af Lampa,
Ty de begge herrarne straxt prosterade väldigt,
Hvar och en i sin tur bedyrade sig hafva undfått
Säkert löfte på ungmöns hand. Som medlare trädde
Herr Brzisizinsky väl opp, men hans ordsvall båtade föga.
Gifvaslystne, de herrarne två ej läto sig tystas,
Utan de sluta tvertom offensift sig genast tillsammans,
Att hemsöka på fiäcken med strid den miäklande junkern,
Som midt för näsan på sådana män vill bortknipa bytet.
Fiskmås hväste sin nål mot kakelugnsdörren och Doktorn
Grep ett nystan ur Lampskans korg, att tvinna en snara,
Att med dess tillhjälp fresta den gången att fånga sitt
offer.

Lampas panna drypte af svett, hans glesnade lockar
Restes på ända af skräck, och färglös darrande läppen,
När som en blix i hans fintliga själ framkläcktes en tanka,
Och han äskade ljud och bugade värdigt och sade:
„Oviss är lyckans gunst; om stridernas utgång på förhand
Dömmes med ingen säkerhet alls; det känner nog enhvar,
Saken är känd i sig sjelf. Alltså högtärade herrar!
Lyssnen till mitt förslag, att hemställa allt till min dotter.
Alla j anspråk ha'n; hon välje då en ibland eder,
Ty, om hon ville det ock, hon kunde ej äkta er alla.
Mätte mitt högst opartiska råd nu vinna Ert bifall.“
Så han talte med svekfull mun men djupt i sitt sinne
Hoppades han att hans dotters val nog blefve detsamma,
Som han önskar af hela sin själ, ty kunde hon tveka,
Att framför ett klot och en stång en menniska välja,
Välvext, artig och grann, som herr Helios Brzisizinsky?
Utan att röja det ringaste spår af tvekan de tvenne
Skyndade sig att gå in på hans råd. Hvem ville sig visa,

Mindre säker om flickans hand, då hon sjelf skulle välja?
Så man hade förringat sig sjelf och förstorat rivalen!
Lampa då gick att i egen person uppsöka sin dotter,
Och från skönhetsens mun dom öfver snillena hemta,
Men försiktig som alltid han tog af friarne löftet
Att tillsdess han komme med svar, ett stillestånd ingicks.
Sen till sin dotters rum han hastar med flämtande lungor.
Lampskan befann sig ren der, och sökte „Pollonia“ vinna
För masköfadarens feta person, men den älskade dottern
Hördes bedyra, att heldre hon gick, att söka upp necken
An hon skänkte sin hand åt „skägget“ eller åt „måsen.“
Lampa trädde i rummet just in, när dotterns förtviflan
Gaf sig luft i de orden, vi nämnt; han hörde dem gerna,
„Riktigt, mitt barn!“ han yttrade straxt, „jag tadtlar
dig icke,

Att du ej önskar till man den länge eller den tjocke.
Men Helios Brz — min ömkliga trut ej mäftar med
namnet —

Han är en man just skapad för dig, ett snillenas snille,
Som inom kort blir till friherrligt stånd eller grefligt
förhulpen.

Pengar jag har. Förklara dig straxt, att icke de andra
Stå vid sitt hopp och tillställa mord och grufliga saker.“
Men sin älskade pappas ord Apollonia hörde
Afven med skräck och bedyrade högt, att hon här uti
verlden

Kunde blott älska och utvälja en.

„Jag fordrar ej mera.“

Ropade Lampa dervid, „blott den ena är —

Knäfveln i namnet —

Mannen, du vet“ —

„Nej, den är det ej!“

skrek mamma förbittrad.

„Utän ett lågt, ett gement kreatur“ —

„Ha!“ rasade Lampa,

„Kan man det se, sjung ut då på stund, vanbördiga
dotter?“

„Tänk! skolmästarens slyngel till son, som rymde till
krigstjenst,

Vill hon blott taga,“ förkunnade då den retade modren.
Ack! laxhandlarens vrede nu mer ej visste af gränsor,
Pannan blef rosenröd och halsen svälde af ilska,

Hårdt han grep i sin härdade lugg att testarne flögo,
Skrikande gång uppå gång: „Ha! hvilken naturens för-
irring!

Hon, mitt barn, — att älska en knekt, en soldat, ja
en trosskusk.“

„Nej fanjunkare är han, min far!“ skrek sårade dottren.
„Gerna för mig! — fältväbel, sergeant, trumpetare,
fänrik“ —

Skrek herr pappa förryckt. — „din moder födt dig till
högre.“

Bäst han rasade så — han kastar en blick genom fönstret,
Bleknar, darrar, faller sig matt att sitta i soffan,
Som om en osedd hand honom sköljt öfver hjessan en
vattså.

Och han hade nog skäl att blekna, den ärlige Lampa,
Ty en skara soldater men såg omringa hans boning,
Och uti rummet trädde just då en stätelig herre,
Klädd som en indelt löjtnant, djupt rodnande helsade
dottern,

Ty den komme just var skolmästarens hurtiga Calle.

Straxt med alfvarlig ton löjtnanten sade åt Lampa:

„Värdaste herr Laxhandlare! Ni helt säkert ej känner,
Att i ert hus ni hyser som gäst en verkelig stortjuf.“

„Jag — en tjuf?“ — med darrande röst framstammade
Lampa.

„Ja! en förrymd bedragare, född i det osälla Polen,
Efterspanad i månadetal, här hummen på spåren.“

Sade löjtnanten och blickade jemnt på den rodnande
dottern

„Saltkalkulatorn!“ förmodade då den finlige Lampa
Och han beskref med flytande ord den långbenta jetten.
Men löjtnanten skakade blott sitt lockiga hufvud:

„Det är ej han! ni måste helt visst ha andra till gäster.“
Lampa med leende mun då uppdrog en bild af den
tjocke,

Men äfven den förklarades fri af den unge löjtnanten.
Darrande som ett asplöf för vind, på jernvägsgeinet,

Ack! hans hjertas utvalda mäg laxhandlaren tänkte,
„Bästa herr Lampa,“ yttrade då den väuliga krigarn,

„Jag är er vän, en vän till ert hus, och ville ej gerna
Skrida till husvisitering hos er; det kunde er skaffa
Hvem vet, hvilka tusende bråk omsider på halsen.“

Sök då ej dölja det mer, ni hyser ju äfven en tredje" —
Just som Lampa redde sig till, att offra sin älskling,
Hördes ett jubel: „Vi ha honom fast; han sökte att flygta
Genom ett fenster den gynnaren ut; nu skall han i buren.“
Lampa med stapplande steg till fönstret styrde och såg nu
Huru man släpade bort just hans „Helios Brzisizinsky.“

Lampas bröst fått röna ett stygn, som varade länge;
Jemnt en månad kämpade han med den iskalla döden,
Tills af herr Bockeskäggs mäktiga hand omsider besegrad
Sjukdomen vek, och han uppstod igen, den svärmiske
Lampa.

Men svärmeriet var slut! herr Fiskmås', herr Bocke-
skäggs planer

Funno ej genklang mer hos den svårtbeprovade mannen.
Till stor fröjd för Borgmästar och Råd de lemnade staden,
Sedan i stadens arkif de nedlagt, behörigen stämplad,
En förbindelseskriit, att aldrig staden och neijden
Hade att frukta för framtida dar besök af de tvenne.
Och skolmästarens Carl, som fick sig en orden på bröstet,
Vann inom kort Apollonias hand; ett rikare bröllop
Hade ej staden sett, och kommer väl aldrig att skåda.
Rådsförsamlingen, stor som den var, bivistade festen,
Skälade, åt och var glad, och höll sig ärligen vaken,
Tills de dansat brudgummen ut; då somnade alla
Att på stället börja på nytt med amndagskalaset,
När i Morphei fann en stund de stärkt sina strupar.
Stadsnotarien hade med rim förherrligat festen,
Och hans bröllopsqvåde en dag väl kommer att krönas
Med Akademiens vanliga pris, vi mena „det andra“,
När han sänder det in, efter döden, den blygsamme
mannen.

Men laxhandlaren Lampa alltmer, när årtalen flydde,
Fann i sin måg en förträffelig man, fast ej skapad att
gifva

Verlden ett annat skick, som de trenne kraftiga snillen,
Hvilkas namn ej tecknad dock är, så vidt vi förnummit,
Bland vår tids namnkunniga män i öster och vester.
Endast i stadsnotariens kladd de lefva odödligt.

